

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО
ПЛАНИРАЊЕ**

Интегрирано спречување и контрола на загадувањето

ОБРАЗЕЦ ЗА БАРАЊЕ ЗА Б-ИНТЕГРИРАНА ЕКОЛОШКА ДОЗВОЛА

СОДРЖИНА

I	ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
II	ОПИС НА ТЕХНИЧКИТЕ АКТИВНОСТИ	4
III	УПРАВУВАЊЕ И КОНТРОЛА.....	20
IV	СУРОВИНИ И ПОМОШНИ МАТЕРИЈАЛИ И ЕНЕРГИИ УПОТРЕБЕНИ ИЛИ ПРОИЗВЕДЕНИ ВО ИНСТАЛАЦИЈАТА	22
V	ЦВРСТ И ТЕЧЕН ОТПАД.....	23
VI	ЕМИСИИ ВО АТМОСФЕРАТА	24
VII	ЕМИСИИ ВО ПОВРШИНСКИ ВОДИ И КАНАЛИЗАЦИЈА	26
VIII	ЕМИСИИ ВО ПОЧВА	26
IX	ЗЕМЈОДЕЛСКИ И ФАРМЕРСКИ АКТИВНОСТИ.....	29
X	БУЧАВА, ВИБРАЦИИ И НЕЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ.....	30
XI	ТОЧКИ НА МОНИТОРИНГ НА ЕМИСИИ И ЗЕМАЊЕ ПРИМЕРОЦИ ..	32
XII	ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ	33
XIII	СПРЕЧУВАЊЕ ХАВАРИИ И РЕАГИРАЊЕ ВО ИТНИ СЛУЧАИ	40
XIV	РЕМЕДИЈАЦИЈА, ПРЕСТАНОК СО РАБОТА, ПОВТОРНО ЗАПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА И ГРИЖА ПО ПРЕСТАНОК НА АКТИВНОСТИТЕ.....	44
XV	РЕЗИМЕ БЕЗ ТЕХНИЧКИ ДЕТАЛИ.....	45

ИНФОРМАЦИИ ЗА ОПЕРАТОРОТ/БАРАТЕЛОТ

I. Општи информации

Име на компанијата ¹	Друштво за експлоатација на минерални сировини БЕТОН КАМЕНОЛОМИ ДОО Скопје
Правен статус	ДОО – Друштво со ограничена одговорност
Сопственост на компанијата	Приватна сопственост
Сопственост на земјиштето	Република Македонија
Адреса на седиштето (поштенска адреса доколку е различна од погоре споменатата)	Јуриј Гаргарин бр.15
Број на вработени	1
Овластен претставник	Лидија Тодороска - Управител
Категорија на индустриски активности кои се предмет на барањето ²	3. Индустија на минерали 3.2 Инсталации за ископ, дробење, мелење, сеење, загревање на минерални сировини, доколку не се опфатени со Прилог 1 од оваа Уредба
Проектиран капацитет	Проектиран капацитет 150.000 t годишно

I.1. Вид на барањето³

Обележете го соодветниот дел

Нова инсталација	
Постоечка инсталација	V
Значителна измена на постоечката инсталација	
Престанок со работа	

¹ Како што е регистрирано во судот, важечка на денот на апликацијата

² Да се внесат шифрите на активностите во инсталацијата според Анекс 1 од ИСКЗ уредбата (Сл.Весник 89/05 од 21 Октомври 2005). Доколку инсталацијата вклучува повеќе активности кои се предмет на ИСКЗ, треба да се означат шифрата за секојка активност. шифрите треба да бидат јасно одделени една од друга.

³ Ова барање не се однесува на трансфер на дозволата во случај на продажба на инсталацијата

1.2 Орган надлежен за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола

Име на единицата на локална самоуправа	Општина Липково
Адреса	1307 Липково
Телефон	(031) 463 180

I ОПИС НА ТЕХНИЧКИТЕ АКТИВНОСТИ

Технолошкиот систем на откопување на минералната суровина се состои од следниве фази:

- 1- ва фаза:** Дупчење на коси мински дупчотини со лафетна дупчалка;
- 2- ра фаза:** Минирање на минската серија од работниот блок;
- 3- та фаза:** Товарење и транспорт на минираниот камен до приемниот бункер на дробиличната постројка.

Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје има склучено договор за концесија за експлоатација на минерална суровина (Договор со бр. 24-5878/7, 14.08.2012 год.) со Р.Македонија, дупчачко - минерските работи и товарењето на изминираниот материјал како и транспортот со камиони кипери ќе го вршат поддоговарачи кои имаат склучено договор со Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје.

На самото експлоатационо поле нема поставено објекти / контејнери во кои ќе се врши складирање или престој на работниците поради тоа што нема да има вработени кои што постојано ќе бидат присутни во Каменоломот Оризари.

Поддоговарачите со кои Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје има потпишано договор за минирање и товарење и транспорт на изминираниот материјал, по потреба ќе имаат активности и нема да има задржување со што би се појавила

потреба од одредени градежни активности за поставување на одредени објекти / контејнери.

За целокупното создавање на соодветен отпад од опремата или вработетните на фирмите поддоговарачи се одговорни самите поддоговарачи што е дефинирано и во соодветниот потпишани договори.

II.3.4 Водоводна и комунална структура

Каменоломот Оризари за водоснабдувањето на работниците, кои се вклучени во активностите на површинска експлоатација, се користи флаширана вода.

Во технолошкиот систем на површинската експлоатација на дијабазите одлежиштето „Оризари“ не се користи технолошка вода.

Потреба од вода се јавува за пиење и одржување на хигиена на вработените. За потребната вода за пиење за вработените, БЕТОН КАМЕНОЛОМ ДОО Скопје има склучено Договор за снабдување со Организацијата Кодинг од Скопје.

Додека **техничка вода за процесот** не е потребна и не се користи.

За задоволување на санитарните потреби на вработените ќе се постават подвижни тоалети Toy For. Одржување и чистење на подвижните тоалети е обврска на Друштвото за трговија и услуги МСС - Мобилен санитарен сервис ДООЕЛ, Скопје.

На Каменоломот Оризари нема комунална инфраструктура.

II.3.5 Електрична структура

При процесот на површинската експлоатација на минерална суровина - дијабази, нема да се користи електрична енергија. На локацијата на Каменоломот Оризари нема поставено / објекти за вработените за кои е потребна електричан структура, поради тоа што поддоговарачите вршат активности по потреба и нема задржување на локацијата на Каменоломот Оризари. На камнеоломот Оризари нема чуварска служба.

II.4 Техничко-технолошки опис на дејноста или активноста

II.4.1 Опис на технолошкиот процес

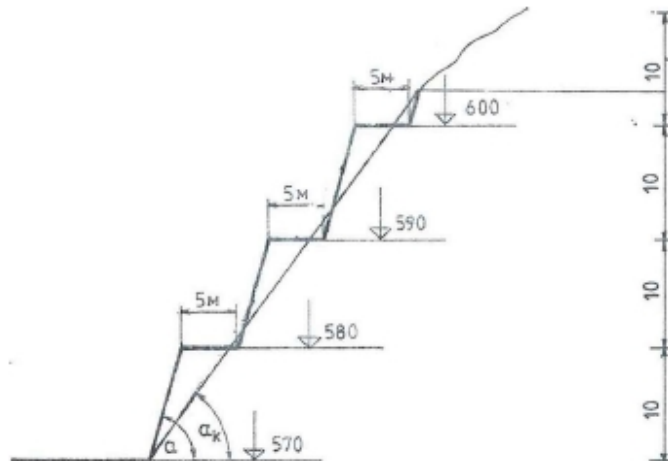
Ограничувањето на површинскиот коп „Оризари“ е извршено врз основа на физико - механичките карактеристики на работната средина, квалитетот и квантитетот на верифицираните геолошки резерви на минералната суровина и конфигурацијата на теренот.

Според главниот рударски проект, планираниот годишен капацитет на експлоатација на дијабази изнесува 150.000 t годишно. Врз основа на пресметаните количини на експлоатациони резерви на дијабази и планираниот годишен капацитет на рудникот, векот на експлоатација ќе изнесува 14 години.

Во технолошкиот процес на површинската експлоатација површинскиот коп „Оризари“ ќе биде поделен на 6 (шест) етажи, 5 (пет) со висина од 10 метри (E-590; E-580; E-570; E-560; и E-550) и една со висина од 3 (три) метри (E-600). Дефинираната висина на етажите обезбедува сигурност на рударските работи, висок капацитет на товарната и транспортната опрема, минимални помошни работи и минимална производна цена на минералната суровина.

Висинската поделба на лежиштето е извршена врз основа на физичко-механичките карактеристики на минералната суровина. техничко-технолошките перформанси на расположивата опрема, досегашните искуства од пробната експлоатација на ова лежиште и потребните услови за геомеханичка стабилност на етажните косини.

Ширината на работната површина на етажата е усвоено да биде 3,75 метри. Геомеханичката стабилност на завршната косина на површинскиот коп е во функција од физичко-механичките карактеристики на карпестиот масив и геометриските елементи на површинскиот коп.

Во функција на создавање сигурни и безедни услови за експлоатација, предвидено е отворањето, подготовката и експлоатацијата на површинскиот коп да се извршуваат сукцесивно од E-600 кон E-550. Технолошкиот систем на откопување на минералната сировина од работен блок за отворање и подготовка се состои од следниве фази:

- 1-ва фаза:** Дупчење на коси мински дупчотини со лафетна дупчалка;
- 2-ра фаза:** Минирање на минската серија од работниот блок;
- 3-та фаза:** Товарење и транспорт на минираниот камен до приемниот бункер на дробиличната постројка.

По завршување на фазата на отворање и подготовка на експлоатационата етажа се создаваат услови за воведување оптимален технолошки систем на експлоатација на минералната сировина. Во оваа фаза на површинската експлоатација лежиштето е доведено до проектираните геометриски елементи на етажите кои изнесуваат:

- висина: $H = 10 \text{ m}$
- работен агол: $\alpha - 15^\circ$

Технолошкиот систем на површинската експлоатација се карактеризира со дисконтинуирана технолошка шема на откопување на минералната сировина, која ги опфаќа следниве фази:

- Дупчење и минирање

- Товарење на минираниот материјал
- Транспорт на товарениот материјал од етажите на површинскиот коп до приемниот бункер на дробиличната постројка

Важно е да се потенцира дека **во лежиштето „Оризари“ нема класична јаловина** (податок од Геолошкиот елаборат и резултатите од пробната експлоатација). Евентуалните јалови партии кои би се појавиле во текот на експлоатацијата, предвидено е да се издвојуваат на јаловинска лента од дробиличната постројка и како тампон да се користат при изработка на патишта.

Поради овие причини нема потреба за проектирање на технологија за откопување и одлагање на јаловина. Редоследот на отварање на етажите е диктиран од конфигурацијата на теренот и системот на површинската експлоатација.

➤ **Рекултивација**

Фазите на рекултивација на површинскиот коп „Оризари“ ќе бидат дефинирани со Проектот за рекултивација, во согласност со Главниот рударски проект.

II.5. Опис на процес на дупчење и минирање, товарење на суровина и транспорт на суровина

II.5.1 Дупчење и минирање

Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје има склучено договор со поддоговарачи кои што вршат дупчење и минирање.

Минирањето како процес служи за растресување на оној материјал кој што е доста компактен со цел да не се напрегаат булджерите т.е да се заштитат машините од оштетувања.

За да може да ги реализираат процесите на набавка, транспорт, складирање и користење на експлозив има соодветни одобрувања и решенија од Министерство за внатрешни работи и тоа:

Одобрување за набавка на експлозивни материи се вади од Министерство за внатрешни работи, оддел граѓански работи, Отсек за оружје, експлозиви и опасни материи бр. 10.2.9-165/13, од дата 06.03.2012 Тетово, согласно Закон за експлозивни материи (Службен весник на Р.М бр.1/78, 10/78, 31/88, 36/90 и 12/93). Површинскиот коп согласно рударскиот проект се состои од повеќе етажи.

Транспорт на експлозивот

Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје има склучено договор со овластени транспортни дистрибутери на експлозив кои вадат посебно одобрение за транспорт од МВР и во прилог го имаат и одобрението за набавка на експлозив.

Дупчење на дупчотини

Пред да може да започне минирањето се врши дупчење на дупчотини. Длабочина на дупчотината потребна е да биде 10 метри, додека отворот е $\Phi=70$. Дупчотините се прават со хидраулична бушилка.

Транспорт на експлозивот до местото на минирање

Начинот на транспорт до минското поле т.е етажата каде што е потребно да се изврши минирање се врши во металната корпа на утоварна лопата. Најчесто при минирање се користи количина од 3 до 4 тони.

Лицата кои што вршат минирање се овластени лица од МВР.

Полнење на дупчотини

Откако ќе се направат дупчотините тогаш се пристапува со полнење на експлозив АМОНАТ $\phi=60$ и во една бушотина согласно проектот се става отприлика 30 кг експлозив. Останатиот дел од бушотината се затвора со чеп (глина, песок и др.)

Активирање на експлозивот

Минирањето се врши по Нонел Систем (побезбеден систем) и детонацијата доаѓа од дното на бушотината нагоре.

Активирањето на минското поле се изведува електрично, при што се користи ом метар за проверка на електричното поле и апарат за активирање (батерија) на електричните капсули.

При реализација на минирањето се известува МВР.

Сите вработени кои што учествуваат во процесот на минирање се овластени и обучени и за палители на мини, вршат полнење на бушотините поврзување на минско поле и активирање на минското поле, исто така и го транспортираат експлозивот. При полнење на дупките има исто така други помошни работници кои што помагаат во не толку стручните работи. Вработените кои помагаат имаат интерна обука од овластените палители.

II.5.2 Опис на процесот на товарење на минираниот материјал

По извршеното минирање, добиен е материјал кој што е вече растрен и може да се пристапи кон негово товарење. Поддоговарачите со кои Бетон Камнеоломи ДООЕЛ Скопје има потпишано договор вршат товарење на минираниот материјал во соодветни камиони.

II.5.3 Опис на процесот на транспорт на товарениот материјал од етажите на површинскиот коп до приемниот бункер на дробиличната постројка.

Согласно потпишаните договори и согласно потребата поддоговарачот товарениот материјал го транспортира до Дробиличното построение на кое ќе се врши дробење и сепарирање на добиениот готов производ.

II.6. Емисии и влијанија на каменоломот оризари врз животната средина

Анализата на влијанијата врз животната средина ги зема предвид сите можни промени, негативни или позитивни, врз медиумите од животната средина и здравјето на населението, кои можат да произлезат од реализација на Проектот-површинска експлоатација на дијабази од локалитетот „Оризари“, општина Липково.

Секоја емисија или друг вид испуштање на штетни материи во животната средина врши одредено влијание. Квантификацијата на влијанијата треба да покаже дали тие се значителни и дали постои ризик од надминување на концентрациите во реципиентите пропишани со законските акти за квалитет на животната средина.

II.6.1 Извори на емисии

Емисиите, кои се резултат од работните активности за експлоатација на минералната суровина-дијабази се:

- **емисии во воздух:** прашина и издувни гасови од опрема и механизација;
 - **прашина:** минирање, ископ на откривка и експлоатациона маса, движење и транспорт на механизација;
 - **издувни гасови:** машини и транспортни средства.
- **емисии на бучава:** минирање на копот, работни активности, опрема и механизација за изведување на експлоатационите активности и транспорт;
- **емисии на вибрации:** минирање на копот, ископ, движење на транспортни средства и механизација;
- **емисии во почва:** неправилно чување на горива, масла, масти, директно преточување на масла и нафта во машинеријата на експлоатационото поле, несакани инцидентни истекувања, несоодветно управување со отпад;
- **емисии во вода:**, неправилно чување и складирање на горива, масла, масти и нивно преточување на несоодветна локација, несакани истекувања, несоодветно управување со отпад;
- **отпад:** отпад од пакување, комунален отпад, метален отпад, опасен отпад, отпадни гуми и течен отпад и сл.

II.6.2 Воздух

Главен извор на загадување на воздухот, при експлоатација на минерална суровина-дијабази во површинскиот коп „Оризари“, се работните активности во процесот откопување на раскривката и откопување на експлоатационата маса-дијабази. Овој процес вклучува активности на ископ, дупчење, минирање, товарање и транспорт. Минирањето има потенцијал да предизвика значителна, краткотрајна емисија на прашина. Минирањето кое се применува при експлоатација на дијабази, предизвикува ситнење на карпестата маса, со цел полесно изведување на понатамошните активности. Количината на емитирана прашина во воздухот зависи од начинот на минирање, употребените средства за минирање (експлозивен материјал) и сл. Во случајот на овој проект, минирањето претставува извор на емисии на прашина.

Исто така, емисии на фугитивна прашина се јавуваат при утовар и транспорт на експлоатационата маса. Количината емитирана прашина зависи од количината и влажноста на одложениот материјал. Емисии на фугитивна прашина се генерираат при движење на механизацијата по земјениот пат, преку кој е овозможен пристап до површинскиот коп, а исто така при движењето на механизацијата по етажните патеки по кои се движи опремата и механизацијата. Овие емисии на прашина воглавно се локални, односно во рамките на површинскиот коп. Емисии на фугитивна прашина се генерираат и надвор од површинскиот коп, како резултат на движење на транспортните возила/транспорт на произведениот материјал.

Вкупните фугитивни емисии на цврсти честички, кои се јавуваат при работата на копот, се со дијаметар помал од 10 μm . Бидејќи честичките покрупни од 10 μm се таложат во краток временски интервал и во непосредна близина на местото на емисија, влијание врз животната средина имаат само оние со дијаметар помал од 10 μm . При работа на рудничката опрема и транспортната механизација, како булдожери, утоварувачи, камиони-кипери и други возила, се генерираат издувни гасови кои содржат: јаглерод монооксид (CO), јаглерод диоксид (CO₂), азотни оксиди (NO_x), сулфати (SO_x), и други незапаливи материји во трагови како: јаглеводороди, чад и сл. Степенот на емисија и потенцијалното влијание зависи од карактеристиките на механизација, квалитетот и видот на употребеното гориво и исправноста на механизацијата.

Степенот на емисија и потенцијалното влијание, ќе зависи од карактеристиките на механизацијата, нејзината исправност и квалитетот и видот на употребеното гориво. Од согорувањето на употребеното фосилно гориво, ќе се генерираат емисии на издувни гасови во атмосферата.

Се очекува емисиите на фугитивна прашина и издувните гасови од опремата и механизацијата, кои се генерираат во текот на експлоатацијата на минералната.

суровина и нејзин транспорт, да влијаат врз квалитетот на амбиентниот воздух. Овие влијанија нема да бидат почувствувани од населението на најблиското неселено место Оризари, заради нивната оддалеченост. Нарушениот квалитет на амбиентниот воздух, може да има негативно влијание врз работниците кои ќе ги изведуваат експлоатационите активности. И покрај фактот што на предметната локација и во потесното опкружување не постои значителна биолошка разновидност, сепак мора да се истакне дека прашината може да има влијанија врз истата, **но истото се оценува како незначително.**

Издувните гасови имаат влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух и даваат допринос во генерирањето на стакленички гасови на локално ниво. Влијанијата врз животната средина од емисиите во воздух се оценуваат како **локални, негативни со голем интензитет и долго времетраење.**

II.6.3 Бучава и вибрации

Просторот, каде се изведува проектната активност, е ненаселен освен површинскиот коп, не се идентификувани други објекти или активности во непосредното опкружување кои може да бидат извори на бучава. Главни извори на бучава при експлоатација на минералната суровина-дијабази се работните активности кои вклучуваат ископ, кршење, минирање, товарење, истовар и транспорт.

Оваа бучава е локална, во непосредна близина на нејзините извори и постојана. Најголем извор на емисии на бучава се јавува при процесот на минирање. Се проценува дека интензитетот на бучава за време на минирањето може да изнесува околу 120 dB, па дури и повеќе.

Механичката опрема, која е вклучена во експлоатацијата на минералната суровина вклучува: лафетна дупчалка, багер со челна лопата, камиони-киппер, булдужер, компресор, цистерна за вода и слично. Во следната табела се прикажани машините и опремата, кои најчесто се употребуваат при ваков тип на активности и очекуваното ниво на бучава, на 16 m оддалеченост од изворот. Податоците се земени од литература за ваков тип на активности.

Процесот на минирање, освен што се карактеризира со значителни нивоа на бучава исто така е проследен и со вибрации, односно осцилација на тлото. Одредувањето на влијанието на експлозијата врз осцилирањето на тлото е едно од најважните прашања на површинскиот коп, со цел да се одредат последиците од експлозивното дејство. Сеизмичен ефект е реакција на тлото и експлозивот, односно процес на взаемно дејство на ударните бранови и околната средина. Побудувањето и интензитетот на сеизмички вибрации е во директна корелација и со физичко механичките карактеристики на карпите кои се минираат и низ кои се протегаат сеизмичките бранови.

Исто така, извор на вибрации се и возилата со кои се врши транспорт. Намалување на бучавата со зголемување на растојанието од изворот на создавање е прикажано на сликата во продолжение каде како појдовна точка е анализирано најнеповолно сценарио (интензитет на бучава од 98 dB).

Познато е дека интензитетот на бучавата од точкастите извори се намалува согласно зголемувањето на растојанието, односно со удвојување на растојанието како што е наведено во следната табела:

Од тука може да се заклучи дека генерираниот интензитет на бучава со ниво од 98 dB, на одалеченост од 512 метри од изворот на бучава ќе се намали на 46 dB. При ова се зема во обзир оддалеченоста на најблиските резиденцијални објекти. Во овој случај, најблиските населени места се наоѓаат на оддалеченост од најмалу 1.000 m.

Предметната локација е дефинирана како подрачје со IV степен на заштита од бучава во согласност со Правилникот за локациите на мерните станици и мерните места („Сл.весник на РМ“ бр. 120/08), и истото е подрачје каде се дозволени зафати во околината, кои можат да предизвикаат пречење со бучава, подрачје без станови, наменето за индустриски и занаетчиски или други слични производствени дејности, транспортни дејности, дејности за складирање и

сервисни дејности и комунални дејности кои создаваат поголема бучава.

Во подрачја од четврт степен, во согласност со Правилникот за граничните вредности на нивото на бучава во животната средина („Сл. весник на РМ“ бр. 147/08), граничната вредност на нивото на бучава во животната средина изнесува L_d и $L_v = 70 \text{ dB(A)}$ и $L_n = 60 \text{ dB(A)}$.

Во согласност со ова можеме да заклучиме дека планираните активности на предметната локација, нема да ги надминат дозволените граничните вредности за бучава за индикаторот L_d и L_n , но нема да имаат негативно влијание врз жителите од околните села заради нивната оддалеченост.

Реагирањето, односно осетливоста на луѓето кон вибрациите кои ќе потекнуваат од минирање и движење на механизација зависи од повеќе фактори. Повеќето од овие фактори се физички како: амплитуда, времетраење, интензитет на вибрации, додека други фактори се типот на популации, возраст, пол, физиолошки и психосоматски (ISO 2631-2, 2003). Ова значи дека реакцијата на луѓето е субјективна.

Со оглед на фактот што сензитивните рецептори (жители на населени места) се наоѓаат на растојание од околу 1.000 m од изворите на емисија, не се очекува да се почувствуваат ефекти (во живеалишта и сл.) од емитираните вибрации. Главното влијание од зголемено ниво на бучава и вибрации се однесува на влијание врз работниците во рамките на експлоатационото поле, како и врз животинскиот свет што егзистира на локацијата и во непосредното опкружување.

Влијанијата ќе бидат изразени преку повремено вознемирување и мигрирање на животните и птиците, кои го населуваат проектниот опфат и неговото поблиско опкружување.

Влијанијата од емисиите на бучава и вибрации се оценуваат како **локални, негативни со среден интензитет и ограничено времетраење.**

II.6.4 Води

Рудничките активности, поврзани со експлоатација на минералната сировина на површинскиот коп „Оризари“, се извори на емисии кои може да влијаат врз квалитетот на водите, особено на атмосферските води кои ќе бидат присутни на локацијата. Емисиите во водите може да потекнуваат од:

- Преточување на масти и масла во механизацијата или опремата на несоодветна локација;
- Несакани истекувања на гориво или масло од опремата, возилата и механизација;
- Несоодветно ракување и управување со материјали, горива, масти и масла;
- Тешки метали, присутни во емисиите, предизвикани од издувните гасови од опремата и возилата, кои се исталожуваат како седимент на почвата и може да бидат промиени со атмосферските води.

Во просторот на лежиштето на копот не се констатирани никакви хидрогеолошки појави (извори), односно лежиштето е сиромашно со површински и подземни води, така што не е можно да се формира хидрогеолошки издан. Реката Липковска, Липковското Езеро и Слупчанска Река се наоѓаат на оддалеченост од околу 2 km од концесискиот простор (воздушна линија).

Заради морфологијата на теренот атмосферските води, ќе се сливаат по површината на експлоатационото поле и ќе се движат кон суводолоците, кои се активни само во време на топење на снегови или при поројни дождови.

Несоодветното изведување на рударските активности, несоодветното управување со емисиите во воздух, како и генерираниот отпад може да го нарушат квалитетот на атмосферските води, кои се слеваат по теренот, а ова може да има влијание врз главниот рецепиент на овие води Табановска Река.

Евентуални истекувања од нафта и масла кои се користат за машинеријата, можат да имаат негативни влијанија врз квалитетот на подземните и површинските води низводно локацијата.

Влијанијата врз водите се оценуваат како **можни, локални, негативни, со мал интензитет и неодредено времетраење.**

II.6.5 Почва

При експлоатација на минералната суровина може да дојде до нарушување на почвените карактеристики како на пример: губење на плодниот почвен слој, лизгања на почвата, промена на водопропустливоста, деградација на почвата, ерозија и сл. Загадувањето на почвите, како резултат на експлоатацијата на минералната суровина, може да настане од:

- несоодветно складирање и ракување со горивата и нивните деривати, кои се користат за опремата и механизацијата,
- несоодветно управување со отпад;
- Преточување на масти и масла во механизацијата или опремата на несоодветна локација;
- исталожување на седимент од воздухот;
- други активности, кои не се извршуваат соодветно со упатствата за технички мерки за превенција

Отварањето на површински коп не се очекува да предизвика значајни промени во поглед на локалната топографија на теренот или некои значајни промени на стабилноста на почвата, како и нејзината конструкција, заради карактеристиките на теренот и подлогата.

Најголем ефект ќе имаат влијанијата кои се јавуваат како резултат на директни руднички ископувања, потребни за напредување на фронтот на површинскиот коп. Покрај ова, можна е и појава на лизгање на почвата како резултат на нарушувања на стабилноста на косините од етажите или на завршните косини по периферијата на површинскиот коп. Влијанијата врз почвата се оценуваат како **локални негативни, со среден интензитет и ограничено времетраење.**

II.6.6 Цврст и течен отпад

На лежиштето „Оризари“ нема класична јаловина (податок од Геолошкиот елаборат и резултатите од пробната експлоатација). Евентуалните јалови партии, кои би се појавиле во текот на експлоатацијата, ќе се издвојуваат на јаловинска лента од дробиличната постројка и како тампон ќе се користат при изградба на патишта. Како резултат на предвидените активности на површинскиот коп ќе се генерираат и следните видови на отпад:

1. Измешан комунален отпад
2. Отпадни масла
3. Отпадна пластична амбалажа од масла и масти
4. Отпад од Пакувања
5. Отпадна картонска амбалажа
6. Евентуално истечено отпадно масло и загадена почва со отпадно масло
7. Апсорбенси, филтерски материјали (вклучувајќи филтри за масла неспецифициран и поинаку), платна за бришење, заштитна облека загадени со опасни супстанции
8. Акумулатори
9. Метален отпад
10. Отпадни гуми

Несоодветното управување со генерираниот отпад, кој се јавува како резултатот на предвидените активности во површинскиот коп и работниците, може да предизвика негативни влијанија врз квалитетот на подземните води, почвата итн.

Влијанијата од отпадот се оценуваат **како можни, локални негативни, со мал интензитет и долго времетраење.**

II.6.7 Влијанија врз пределот

При површинска експлоатација на минералната суровина доаѓа до промена на пределот, која трае се до последната фаза од работата на истиот. Рудничките

активности имаат влијание врз пределот, посебно што на едно место од висорамнина ќе настане коп, а на друга страна вештачки создаден рид. Овие влијанија се долготрајни и предизвикуваат неповртен ефект врз пределот.

Ваквите влијанија резултираат со промена на традиционалните карактеристики на пределот и оформување на нови, антропогени модифицирани карактеристики.

Влијанијата врз пределот се оценуваат како локални, со голем интензитет и долго времетраење.

II.6.8 Можни ризици (инцидентни состојби)

Во периодот на експлоатација на површинскиот коп може да се очекуваат инцидентни ситуации, како истекување на масло од механизацијата, појавата на пожар и експлозии.

Пожарите, освен што можат да настанат од неправилна употреба на експлозивите, можат да настанат и од невнимание на работниците.

Пожарот може да настане како резултат на:

- Грешка предизвикана од човечки фактор;
- Течење и samozапалување на запаливи супстанции како резултат на
- неправилно работење на механизацијата и
- Истекување на гас и експлозија.

Истекувањата на опасни материи може да настане како резултат на несоодветно чување и ракување со горива, масла масти и хемикалии, како и несоодветно управување со отпад.

Исто така, можните ризици и инциденти кога се работи за ваков тип на објекти (површински коп), при што се употребува експлозив се однесуваат на повреди и несакани последици од разлетување на парчиња при минирање, сеизмички потреси, употреба на експлозиви, неправилно ракување со опрема, неисправни возила, непочитување на соодветна законска регулатива и сл.

При минирањето доаѓа до разлетување на парчиња во сите можни правци со различна брзина, правец и агол на движење. Овие парчиња претставуваат најголема опасност при минирање и можат да ја загрозат опремата и објектите на површинскиот коп, а исто така и луѓето.

Поради фактот дека се работи за отворен коп, каде ќе се користат експлозиви за отворање на површини, безбедноста од случајни експлозии, е исклучена поради фактот што во првите години од експлоатацијата овој процес ќе го прават стручни лица кои имаат дозвола за минирање. Меѓутоа во понатамошниот период треба да се земе во предвид и овој вид на ризик. При изведбените работи ќе се почитуваат сите прописи дадени во Законот за минерални сировини.

При превозот на суровина со тешки товарни возила, можни се несакани превртувања или пак сообраќајни незгоди помеѓу возилата. Со правилно поставување на патна и сообраќајна сигнализација и почитување на истата, во голем број овие несреќи би се надминале.

Горенаведените појави на инциденти и ризици кои може да настанат при експлоатација на минералната суровина на површинскиот коп „Оризари“ може да влијаат врз квалитетот на медиумите од животната средина, а исто така и врз здравјето на вработените.

II УПРАВУВАЊЕ И КОНТРОЛА

Приложете организациони шеми и други релевантни податоци. Особено да се наведе лицето одговорно за прашањата од животната средина.

➤ Управување

Во БЕТОН КАМЕНОЛОМ ДООЕЛ Скопје е воспоставена структура на организацијата во согласност со дејноста на БЕТОН КАМЕНОЛОМ ДООЕЛ Скопје.

Структурата на организацијата на БЕТОН КАМЕНОЛОМ ДООЕЛ Скопје ја сочинуваат:

- Работни единици, кои остваруваат функции и реализираат работни процеси од регистрираната дејност независни едни од други и во меѓусебна соработка.

Структурата на организацијата обезбедува:

- Дефинирани овластувања, одговорности и обврски на персоналот за реализација на процесите и системот за управување со квалитетот.
- Реализација на процесите
- Внатрешни врски и комуникации на персоналот.
- Надворешни врски и комуникации на персоналот со купувачите, инвеститорите, добавувачите и соработниците.
-

Моментално во Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје нема вработени освен Управителот, поради тоа што Бетон Каменоломи ДООЕЛ има потпишано договори со поддоговарачи кои што ќе ги реализираат активностите на дупчење-минирање и товарење и транспорт на суровината.

На Прилог I е претставена Организационата шема на БЕТОН КАМЕНОЛОМ ДООЕЛ Скопје.

III СУРОВИНИ И ПОМОШНИ МАТЕРИЈАЛИ И ЕНЕРГИИ УПОТРЕБЕНИ ИЛИ ПРОИЗВЕДЕНИ ВО ИНСТАЛАЦИЈАТА

Приложете листа на суровините и горивата кои се користат, како производите и меѓупроизводите.

Пополнете ја следната табела (додадете дополнителни редови по потреба)

Реф.број или / Шифра	Материјал/ Супстанција	CAS број	Категорија на опасност	Количина (тони) Месечен просек	Годишна употреба (тони)	Природа на употребата	R Фраза	S Фраза
1.	Нафта	8030-30-6	3 категорија – запалива течност	6,0 t	72 t	Камиони Дампер Утоварувач	20,22,36,37,38	/
2.	Масло	64741-88-4	3 категорија – запалива течност	0,075 t	0,9 t	Камиони Дампер Утоварувач Редуктори	20,22,36,37,38	/
3.	Експлозив АНФО	64742-52-5	Класа 5.1 Оксидирачк и материи Класа 1.1 Експлозивн и материи и предмети	3 t	36 t	Минирање	2,3,5,6,7,12,16,25,36,37,44	2,4,15,21,23,41,47,53
4.	Експлозив АМОНИТ	64742-52-5	Класа 5.1 Оксидирачк и материи Класа 1.1 Експлозивн и материи и предмети	0,25 t	3 t	Минирање	2,3,5,6,7,12,16,25,36,37,44	2,4,15,21,23,41,47,53
5.	Нонел Детонатори	/	/	42 броја	504 броја	Минирање	/	/
6.	Нонел конектори	/	/	40 броја	480 броја	Минирање	/	/
7.	Детонаторск и каписли	/	/	3 броја	36 броја	Минирање	/	/
8.	Бавногорлив фитил	/	/	6 m	72 m	Минирање	/	/

1. Во случај каде материјалот вклучува одреден број на посебни и достапни опасни супстанции, дадете детали за секоја супстанција.
2. Закон за превоз на опасни материи (Сл. Лист на СФРЈ бр. 27/90, 45/90, Сл. Весник на РМ 12/93)
3. Според Анекс 2 од додатокот на упатството
4. Цхемицал Абстрацтс Сервице

Детали за производи, поврзани со процесите, ако и се употребуваат или создаваат на локацијата

ПОСТРОЈКА: Каменолом Оризари

Реф.бр ојилиШ ифра	Материјал/ Супстанција	CAS број	Категорија на опасност	Количи на (тони) Месечн о просек	Годишна употреб а (тони/го д.)	Природа на употребата	R Фраз а	S Фраз а
1.	Дијабаз	99-52-5	Нема	12 500 t	150 000 t	За производст во на асфалтна мешавина	нема	нема
2.	Јаловина	99-52-5	Нема	1400 t	16 800 t	Се користи како тампон за патишта	нема	нема

IV ЦВРСТ И ТЕЧЕН ОТПАД

Во долната табела вклучете го целиот отпад што се создава, прифаќа за повторно искористување или третира во рамките на инсталацијата (додадете дополнителни редови по потреба).

Ре ф. бр	Вид на отпад/материјал	Број од европскиот каталог	Количина		Преработка /одложување	Метод и локација на одложување
			Количина по месец (t)	Годишна количина (t)		
1	Измешан комунален отпад	01 04 10	0,5 t	6 t	Подизведувачот управува со отпадот	Подизведувачот управува со отпадот
2	Јаловина	01 04 08	1500 t	18 000 t	Подизведувачот управува со отпадот	Подизведувачот управува со отпадот
3	Отпадно моторни масла	13 02 05*	0,06 t	0,8 t	Подизведувачот управува со отпадот	Подизведувачот управува со отпадот
4	Резервни делови	16 01 07*	0,1 t	1 t	Подизведувачот управува со отпадот	Подизведувачот управува со отпадот
5	Гуми	16 01 03	/	10 броја	Подизведувачот управува со отпадот	Подизведувачот управува со отпадот
6	Акумулатори	16 06 01*	/	2 броја	Подизведувачот управува со отпадот	Подизведувачот управува со отпадот

V

ЕМИСИИ ВО АТМОСФЕРАТА

Приложете листа на сите точкasti извори на емисии во атмосферата, вклучувајќи и детали на котелот и неговите емисии.

Опишете ги сите извори на фугитивна емисија, како на пр. складирање на отворено.

Извор на емисија	Детали за емисијата				Намалување на загадувањето
	Висина на оџак (m)	Супстанца /материјал	Масен проток (mg/Nm ³)	Проток на воздух Nm ³ /h	Тип на филтер/циклон/скрубер
П 1 - Источна страна од исталацијата Дифузна имисија на прашина од работа на постројката	/	Суспендирани честички во амбиентен воздух	респирабилна прашина mg/ m³ измерена средна вред. =0,116	/	/
П 2 - Северна страна од исталацијата Дифузна имисија на прашина од работа на постројката	/	Суспендирани честички во амбиентен воздух	респирабилна прашина mg/ m³ измерена средна вред. =0,098	/	/
П 3 - Западна страна од исталацијата Дифузна имисија на прашина од работа на постројката	/	Суспендирани честички во амбиентен воздух	респирабилна прашина mg/ m³ измерена средна вред. =0,198	/	/
П 4 - Јужна страна од исталацијата Дифузна имисија на прашина од работа на постројката	/	Суспендирани честички во амбиентен воздух	респирабилна прашина mg/ m³ измерена средна вред. =0,101	/	/

Резултати од извршени мерења на респирабилна прашина

Датум на мерење: 3.10.2013 год.		Мерна опрема: MikroDust pro	
РЕЗУЛТАТИ ОД МЕРЕЊА НА КОНЦЕТРАЦИЈА НА РЕСПИРАБИЛНА ПРАШИНА			
Мерно место:	Координати	Измерена средна вредност (mg/m³)	МДК (mg/m³)
Источна страна од исталацијата	N:42° 10'234'' E: 021° 36'407''	0,116	5
Северна страна од исталацијата	N:42° 10'271'' E: 021° 36'415''	0,098	5
Западна страна од исталацијата	N:42° 10'249'' E: 021° 36'466''	0,198	5
Јужна страна од исталацијата	N:42° 10'264'' E: 021° 36'368''	0,101	5

* Мерењата се извршени во услови на постојан и потполн режим на работа.

Врз основа на добиените резултати од извршените мерења на респирабилна прашина во работните простории и во животна средина на Каменолом Оризари може да се заклучи дека добиените вредности се во граници на максимално дозволените концентрации, согласно Стандардот MKS Z. BO.001/91.

Емисија на на респирабилна прашина во животната средина и работните простории

Мерењето на концентрацијата на респирабилна прашина во работните простории за одредување на штетно влијание на истата, се извршени согласно стандардот ЈУС З. 30 001/91 во зависност од видот на прашина.

Максимално дозволените концентрации на вкупна респирабилна прашина од минерално и органско потекло дадени се во табела.

Прашина	Респирабилна (mg/m³)	Вкупна (mg/m³)
1. МДК за минерална прашина во воздухот во р. простории се пресметува према % SiO ₂	10 (mg/m ³) %респ. SiO ₂ + 2	30 (mg/m ³) %респ. SiO ₂ + 2
2. Прашина во гранит	2	6

3.Прашина од азбест	1	3
4.Прашина од стаклена волна	2	6
5.Јагленова прашина без SiO ₂	3	10
6.Прашина од памук, свила, лен и коноп	1	5
7.Прашина од растително и животинско потекло	3	10
8. Прашина од силикати со помалку од 10% SiO ₂ (талк, лискун, оливин)	4	12
9.Прашина од пластични материји (оливинхлорид, аминоплас, фенопласт)	3	10
10.Минерална прашина со помалку од 1% SiO ₂	5	15

VI ЕМИСИИ ВО ПОВРШИНСКИ ВОДИ И КАНАЛИЗАЦИЈА

Барателот треба да наведе за секој извор на емисија посебно дали се емитуваат супстанции наведени во Анекс ИИ од Додатокот на Упатството.

Потребно е да се дадат детали за сите супстанции присутни во сите емисии, согласно Табелите ИИИ до ВИИИ од Уредбата за класификација водите (Сл. Весник 18-99). Треба да се вклучат сите истекувања на површински води, заедно со водите од дождови кои се испуштаат во површинските води.

На Каменоломот Оризари нема комунална инфраструктура.

Инсталацијата не е приклучена на канализационен систем, поради што нема емисии во канализација од процесното работење на Каменоломот Оризари нема.

Третман на отпадните води

Во Каменоломот Оризари не се генерира отпадна вода од технолошкиот процес и нема третман на отпадните води од технолошкиот процес.

За задоволување на санитарните потреби на вработените ќе се постават подвижни тоалети Тоу Фор. Одржување и чистење на подвижните тоалети е обврска на Друштвото за трговија и услуги МСС - Мобилен санитарен сервис ДООЕЛ, Скопје.

Заклучок

Согласно презентираниите податоци, увидот на предметната локација и водоснабдувањето, може да се заклучи дека инсталацијата не генерира

емисии т.е испуштања на отпадна техничка и санитарна вода во површинска вода и почва.

Табела 1

Пара метар	Пред третирање				После третирање				
Име на супстанцата	Макс. просек на час (mg/l)	Макс дневен просек (mg/l)	kg/ден	kg/год	Макс. просек на час (mg/l)	Макс дневен просек (mg/l)	Вку пно kg/ден	Вку пно kg/год	Идентитет на рецепиентот (6N; 6E)
Во Каменоломот Оризари не се генерира отпадна вода од технолошкиот процес.									

Табела 2 - Мерно место К - 1

Параметар	Резултати (mg/l)				Нормален аналитички опсег	Метода/техника на анализа
	Датум	Датум	Датум	Датум		
pH	/					
Температура	/					
Електрична проводливост μS	/					
Амониумски азот NH_4-N	/					
Хемиска потрошувачка на кислород	/					
Биохемиска потрошувачка на кислород	/					
Растворен кислород $O_2(pp)$	/					
Калциум Ca	/					
Кадмиум Cd	/					
Хром Cr	/					

Хлор	Cr	/				
Бакар	Cu	/				
Железо	Fe	/				
Олово	Pb	/				
Магнезиум	Mg	/				
Манган	Mn	/				
Жива	Hg	/				

Табелите не се пополнети бидејќи на предметната локација - Каменолом Оризари не се генерира отпадна вода од технолошкиот процес и нема штетно влијание врз животната средина.

VII ЕМИСИИ ВО ПОЧВА

Опишете ги постапките за спречување или намалување на влезот на загадувачки материји во подземните води и на површината на почвата.

Потребно е да се приложат податоци за познато загадување на почвата и подземните води, за историско или моментално загадување на самата локација или подземно загадување.

На ден 31.10.2013 год е мостриран примерок почва на источната страна на инсталацијата (N 42° 10' 234", E 021° 36' 407")

Табела бр.2: Резултати од мострираната почва

Ознака	SiO2 %	Al2O3 %	P %	CaO %	N %
Мостриран примерок почва (31.10.13)	50,6	10,5	0,16	5,14	0,014

Од добиените резултати за мостриран примерок почва од Каменоломот Оризари се констатира дека нема штетно влијание во почвата.

VIII ЗЕМЈОДЕЛСКИ И ФАРМЕРСКИ АКТИВНОСТИ

Во случај на отпад од земјоделски активности или за земјоделски намени, во следната табела треба да се опишат природата и квалитетот на супстанцијата (земјоделски и неземјоделски отпад) што треба да се расфрла на земјиште (ефлуент, мил, пепел), како и предложените количества, периоди и начини на примена (пр. цевно испуштање, резервоари).

Идентитет на површината	/
Вкупна површина (ха)	/
Корисна површина (ха)	/
Култура	/
Побарувачка на Фосфор (кг П/ха)	/
Количество на мил расфрлена на самата фарма (м ³ /ха)	/
Процентото количество Фосфор во милта расфрлена на фармата (кг П/ха)	/
Волумен што треба да се аплицира (м ³ /ха)	/
Аплициран фосфор (кг П/ха)	/
Вк. количество внесена мил (м ³)	/

IX БУЧАВА, ВИБРАЦИИ И НЕЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ

Листа на извори (вентилација, компресори, пумпи, опрема) нивна местоположба на локацијата (во согласност со локациската мапа), периоди на работа (цел ден и ноќ / само преку ден / повремено).

Извор на емисија Референца /бр	Извор/уред	Опрема Референца/бр	Интензитет на бучава дБ на означена оддалеченост	Периоди на емисија (број на часови претпладне /попладне)
П 1	Гранична линија на инсталација – источна страна	Процесна опрема	57,1	согласно динамиката на работа на бетонската база, работи повремено попладне (2-4) х, а понекогаш и попладне (1 х) 2 - 4 х, претпладне 1 х - попладне
П2	Гранична линија на инсталација – северна страна	Процесна опрема	54,3	
П3	Гранична линија на инсталација – западна страна	Процесна опрема	59,9	
П4	Гранична линија на инсталација – јужна страна	Процесна опрема	49,9	

Обележете ги референтните точки на локациската мапа и на опкружувањето.
За амбиентални нивоа на бучава:

Референтни точки:	Национален координатен систем (5Н,5Е)	Нивоа на звучен притисок (дБ)		
		Л(А) _{eq}	Л(А) ₁₀	Л(А) ₉₀
Граници на локацијата				
Локација 1:	јужна страна N 42° 10' 264" E 021° 36' 368"	49,9	49,1	49,6
Локација 2:	западна страна N 42° 10' 249" E 021° 36' 466"	59,9	59,7	59,9
Локација 3:	северна страна N 42° 10' 271" E 021° 36' 415"	54,3	54,0	53,9

Локација 4:	источна страна N 42° 10' 234" E 021° 36' 407"	57,1	56,9	57,0
ОСЕТЛИВИ ЛОКАЦИИ	нема осетливи локации на инсталацијата, бидејќи се опкружени со земјоделски површини			
Локација 5:	/	/	/	/
Локација 6:	/	/	/	/
Локација 7:	/	/	/	/
Локација 8:	/	/	/	/

Наведете ги изворите на вибрации и на нејонизирачко зрачење (топлина или светлина)

Врз основа на податоците и анализата за квантитативните вредности на ниво на бучава изразени во (dB) добиени при мерењето, како и нивна споредба со нормативните акти (**Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава (Сл. Весник на РМ бр. 1/09, член 7 табела 1 и член 8 табела 2), Правилник за граничните вредности на нивото на бучава во животна средина, (Сл.Весник на РМ, бр.147/08, член 3 табела 1 и член 4 табела 1)** може да се заклучи следното:

- измерените вредности за интензитет на бучава, што се создава при работа на машините во рамките на технолошкиот процес се во рамките на дозволеното ниво на бучава како во работната така и во животната средина.
- Употребената опрема во Каменоломот Оризари е во согласност со техничките карактеристики и овозможува нормално извршување на основната дејност на локацијата.
- Според локациската поставеност нивото на бучава која што се генерира од постројката во технолошкиот процес не предизвикуваат штетно влијание врз животната средина.

Оценката на најдената состојба за бучавата е направена врз основа на **Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава (Сл. Весник на РМ бр. 1/09, член 7 табела 1 и член 8 табела 2) и Правилник за граничните вредности на**

нивото на бучава во животна средина, (Сл.Весник на РМ, бр.147/08, член 3 табела 1 и член 4 табела 1).

На Каменоломот Оризари не се извршени мерења на интензитет на вибрации, бидејќи не е идентификувано штетно влијание од вибрации врз животната средина.

При анализа на технолошкиот процес и пропратните влијанија, тимот за заштита на животна средина не идентификуваше Нејонизирачко зрачење и од тие причини во овој додаток не е направен осврт на тоа прашање.

XI ТОЧКИ НА МОНИТОРИНГ НА ЕМИСИИ И ЗЕМАЊЕ ПРИМЕРОЦИ

Опишете го мониторингот и процесот на земање на примероци и предложете начини на мониторинг на емисии за вода, воздух и бучава.

Пополнете ја следната табела:

Параметар	Фреквенција на мониторинг	Метод на земање на примероци	Метод на анализа / техника
Прашина	Годишни периодични мерења	Не се зема примерок	Се мери со инструмент: Microdust pro Aerosol Monitoring System Windust
As, Cd, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn, Hg;	Еднаш годишно	50 см од површината кон длабочината на почвата	M54 ISO 11885 за: As, Cd, Cr, Cu, Ni, Pb и Zn (Varian) за: Hg
Бучава (dB)	Еднаш годишно	Мерењето на бучава се врши на оддалеченост	testo 815 кој одговара на публикацијата DIN/IEC 651.

		од неколку метри од изворот.	
--	--	------------------------------	--

XII ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ

Операторите кои поднесуваат барање за дозвола за усогласување со оперативен план приложуваат предлог-оперативен план според чл. 134 од законот за животна средина (Сл. В. РМ 53/05).

1. ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ

Со цел потполно усовршување, поголемо искористување на постоечките капацитети, притоа одржувајќи го постојано квалитетот на своите производи на највисоко ниво и водејќи грижа за животната средина и околина Оперативен план за Каменоломот Оризари согласно Закон за животна средина објавен во Службен весник 53 во 2005 и Директивата за Советот од 24 Септември 1996 година за интегрирано спречување и за контрола на загадувањето 96/61/ЕС го предлага следниот:

Програма за подобрување на инсталацијата “Каменолом Оризари” Липково

- Активност 1: Едукација и тренинг обука на сите вработени со цел подигање на свеста на вработените за водење грижа на животната околина
- Активност 2: Означување на “Каменоломот Оризари” Липково
- Активност 3: Намалување на негативниот визуелен ефект на животната средина и физичко уредување на просторот - **Да се превземе активност на зазеленување за спречување на емисија на бучава и цврсти честички**
- Активност 4: Намалување на прашиката која се создава од самото работење на каменоломот - **Применување на постапки за спречување на ширењето на прашиката со постапка на**

оросување т.е наводнување на: суровината, на работните површини каде што се врши товарање и транспорт и пристапните патишта (влезни и излезни од каменоломот).

Активност бр.1 Едукација и тренинг обука на сите вработени со цел подигање на свеста на вработените за водење грижа на животната околина

1. Опис			
Организирање на програми за едукација на сите нивоа, обуки теоретски и практични за вработените кои се непосредни ракувачи и управувачи со опасни супстанции, опасен отпад или потенцијален отпад, со периодична проверка на обученоста како и обуки кои ќе ја подигнат свеста на вработените за водење на грижа за животната околина.			
2. Предвидена дата на почеток на реализацијата			
10.2013			
3.Предвидена дата на завршување на активността			
02.2014			
4. Вредност на емисиите до и за време на реализацијата			
/			
5.Вредности на емисиите по реализација на активността (Услови)			
Помали несакани емисии во животната околина и избегнување на можни хаварии.			
6. Влијание врз ефикасноста			
/			
7. Мониторинг			
Параметар	Медиум	Метода	Зачестеност
Присутноста на учесниците	/	Проверка (Статистичка)	Годишно (За секоја промена во постапките за

			ракување со опасни супстанции, опасен отпад или потенцијален опасен отпад, веднаш да се спроведе постапката за едукација)
8. Извештаи од мониторингот (Опишете ја содржината на извештајот и предложете фреквенција на известување) Запис од спроведените активности <ul style="list-style-type: none"> • тема и содржина на обуката • список на присутни учесници • заклучоци Известување Годишно (или веднаш, после секоја промена во постапките за ракување со опасни супстанции, опасен отпад или потенцијален отпад)			
9. Вредност на инвестицијата <p style="text-align: right;">30.000,00 денари</p>			

Активност 2: Означување на експлоатационото поле

1. Опис Оградување, означување на експлоатационото поле
2. Предвидена дата на почеток на реализацијата <p style="text-align: center;">10.2013</p>
3. Предвидена дата на завршување на активноста <p style="text-align: center;">02.2014</p>
4. Вредност на емисиите до и за време на реализацијата <p style="text-align: center;">Значително влијание</p>
5. Вредности на емисиите по реализација на активноста (Услови)

Незначително влијание			
6. Влијание врз ефикасноста (Промена во потрошувачката на енергија, вода и суровина)			
Намалување на бучвата и намалување на емисии од прашина			
7. Мониторинг			
Параметар	Медиум	Метода	Зачестеност
8. Извештаи од мониторингот (Опишете ја содржината на извештајот и предложете фреквенција на известување)			
Известување Годишно			
9. Вредност на инвестицијата			
30.000,00 денари			

Активност бр.3 Намалување на негативен визуелен ефект на животна средина и физичко уредување на просторот

1. Опис
Да се превземе активност на зазеленување за спречување на емисија на бучава и цврсти честички
2. Предвидена дата на почеток на реализацијата
3. Предвидена дата на завршување на активността
4. Вредност на емисиите до и за време на реализацијата
Значително влијание
5. Вредности на емисиите по реализација на активността (Услови)
Незначително влијание
6. Влијание врз ефикасноста (Промена во потрошувачката на енергија, вода и суровина)

Намалување на бучвата и намалување на емисии од прашина			
7. Мониторинг			
Параметар	Медиум	Метода	Зачестеност
8. Извештаи од мониторингот (Опишете ја содржината на извештајот и предложете фреквенција на известување)			
Известување Годишно			
9. Вредност на инвестицијата			
120.000,00 денари			

Активност бр.4 Намалување на прашина која се создава од самото работење на каменоломот

1. Опис
Применување на постапки за спречување на ширењето на прашина со постапка на оросување т.е наводнување на: суровината, на работните површини каде што се врши товарање и транспорт и пристапните патишта (влезни и излезни од каменоломот).
2. Предвидена дата на почеток на реализацијата
10.2013
3. Предвидена дата на завршување на активноста
02.2014
4. Вредност на емисиите до и за време на реализацијата
Значително влијание
5. Вредности на емисиите по реализација на активноста (Услови)
Незначително влијание
6. Влијание врз ефикасноста (Промена во потрошувачката на енергија, вода и суровина)
Намалување на бучвата и намалување на емисии од прашина
7. Мониторинг

Параметар	Медиум	Метода	Зачестеност
8. Извештаи од мониторингот (Опишете ја содржината на извештајот и предложете фреквенција на известување) Известување Годишно			
9. Вредност на инвестицијата 450.000,00 денари на годишно ниво за изнајмување на цистерна и вода			

Преглед на реализацијата на активностите од Програма за подобрување и финансирањето

Р.б	Активност	Финансирање по години		
		2013	2014	Вкупно
1.	Бр.1	10.2013	02.2014	30.000,00 денари
2.	Бр.2	10.2013	02.2014	30.000,00 денари
3.	Бр.3	10.2013	02.2014	120.000,00 денари
4.	Бр.4	10.2013	02.2014	450.000,00 денари на годишно ниво за изнајмување на цистерна и вода
				750.000,00 денари

XIII СПРЕЧУВАЊЕ ХАВАРИИ И РЕАГИРАЊЕ ВО ИТНИ СЛУЧАИ

Опиши ги постоечките или предложените мерки, вклучувајќи ги процедурите за итни случаи, со цел намалување на влијанието врз животната средина од емисиите настанати при несреќи или истекување.

Исто така наведете ги превземените мерки за одговор во итни случаи надвор од нормалното работно време, т.е. ноќно време, викенди и празници.

Опишете ги постапките во случај на услови различни од вообичаените вклучувајќи пуштање на опремата во работа, истекувања, дефекти или краткотрајни прекини.

Вовед

Тимот за заштита на животната средина постојано ги контролира активностите кои што се изведуваат во инсталацијата, при што ги идентификува случаите кои можат да излезат од контрола и да предизвикаат негативни последици во работењето и негативно влијание врз животната средина.

Највисокото раководство превзема соодветни технички и организациски мерки за превенција и избегнување на итни ситуации (соодветна инфраструктура, проверка на инсталациите, назначување на одговорни лица и друго).

Од страна на Координаторот за заштита на животната средина е изработена Постапка во која се опишува начинот на кој организацијата се справува во итни ситуации. Постапката се стреми кон соодветна подготовка на организацијата за справување со сите вонредни состојби со цел ефикасно спречување или минимизирање на последиците преку соодветни планови за справување со вонредни состојби. Постапката за делување во Случај на незгода се применува во сите организациони делови на организацијата, за сите активности, производи и услуги кои што може да имаат влијание врз животната средина.

Организацијата има развиено и применува План за реагирање при итни ситуации.

Идентификување на потенцијални незгоди и вонредни состојби

Координаторот за заштита на животната средина во соработка со Одборот за заштита на животна средина врз основа на важечките законски прописи за животна средина како и врз основа на долгогодишното работно искуство вршат идентификување на потенцијалните незгоди и вонредни состојби.

Врз основа на идентификуваните потенцијални незгоди и вонредни состојби се изготвува План на активности во случај на вонредни состојби.

Целта на овој план е да ги идентификува значајните ризици, да ги дефинира овластувањата и одговорностите на клучните вработени, листата на задолжителни контакти, спецификација на опремата и активностите при итните ситуации.

Планирање на активностите во случај на незгода или вонредна состојба

Планот за вонредна состојба се состои од предходно одредени и соодветно припремени активности за реагирање и справување со итна ситуација.

Плановите за вонредна состојба ги дефинираат потребните активности при вонредна состојба и вклучуваат:

- препознавање на потенцијални вонредни состојби;
- поставување на одговорна личност за координација(водач на тим, координатор), негов заменик и луѓе одговорни за разните активности на пример персонал обучен за противпожарна заштита, персонал обучен за справување со протекување на токсични супстанции и друго
(членови на тимот);
- одговорности и должности на персоналот со определени задачи при настанување на вонредна состојба;
- опис на активностите кои што треба да се превземат и предвиденото време за реагирање;
- процедура за евакуација;

- препознавање и лоцирање на штетни материјали и активности потребни кога вакви материјали се причина за вонредната состојба;
- соработка со надворешни служби;
- комуникација со локалните власти, соседи и јавноста;
- заштита на важни документи и опрема;
- детали за вежбите;
- расположливоста на корисни информации за управување со вонредна состојба(на пример распоред на инсталации, податоци за штетните материјали, процедури, упатства и контакт телефонски броеви);

Плановите за вонредна состојба детално го опишуваат начинот на кој раководството и персоналот ќе бидат известувани.

Онаму каде што е потребно треба да се предвиди и можноста за известување на разни држави и локални власти како и медиумите и да се назначи одредено одговорно лице.

План за спречување на настанување на пожар

Од страна на Координаторот за заштита на животна средина изработен план за делување во случај на пожар кој претставува оперативен документ со кој треба да се обезбеди максимална заштита на имотот и вработените. Една од појдовните активности на Координаторот за заштита на животна средина при елаборирање на прашањето за справување со вонредна состојба е да изработка на План на локацијата.

Планот на локацијата дава детали за непосредното опкружување на организацијата(природни патишта, објекти, водотеци и слично) како и распоред на сообраќајниците, патиштата за евакуација, паркинзи за возниот парк, локации на местата за пружање на прва помош и расположливата медицинска опрема.

Планот исто така вклучува локации на табли со упатства во случај на незгода односно вонредна состојба, локации на аларми, опрема за заштита на животната средина и слично.

Опремата за делување во итна ситуација ја обезбедува Директорот, додека пак Координаторот за заштита на животна средина е должен најмалку еднаш месечно да ја провери функционалноста на опремата и за тоа да води соодветен запис.

Опремата за делување во случај на незгода односно вонредна состојба вклучува:

- ◆ Средства за пружање прва помош;
- ◆ Апарати за гасење пожар;
- ◆ Заштитни маски;
- ◆ Телефон со секогаш достапни интерни и екстерни врски;
- ◆ Мобилни телефони;

Посебно внимание треба да се обрне на начинот на работа на оние места каде што постои опасност од појава на пожар. Како основа треба да се обезбедат соодветни ПП апарати како и прибор за гасење на пожар.

XIV РЕМЕДИЈАЦИЈА, ПРЕСТАНОК СО РАБОТА, ПОВТОРНО ЗАПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА И ГРИЖА ПО ПРЕСТАНОК НА АКТИВНОСТИТЕ

Опишете ги постоечките или предложените мерки за намалување на влијанието врз животната средина по делумен или целосен престанок на активноста, вклучувајќи отстранување на сите штетни супстанции.

Престанок на работа

Не се правени проценки за тоа колкав би бил работниот век на оваа инсталација. Меѓутоа, доколку настапат околности под кои ќе биде неопходно да престане со работа, Бетон Каменолом, се обврзува да ги сведе на минимум влијанијата врз животната средина од своето работење.

Во случај на делумен или целосен престанок со работа направен е план за минимизирање на краткорочните и долгорочните ефекти на активноста врз животната средина.

Главна одговорност во одлучување на понатамошната судбина на просторот и опремата која што во моментот на престанок на работа ше биде затекната во него има највисокото раководство во соработка со координаторот за заштита на животна средина и тимот за заштита на животна средина.

Првата фаза од активностите кои што би произлегле во случај на престанок со работа на инсталациите ќе опфати контрола на остатоците на материјалите на инсталациите, планирано расчистување и чистење на инсталациите како разгледување на солуција за продажба на опремата на некоја инсталација од сродна дејност или пак соработка со превземач кој понатаму ќе изврши реупотреба или рециклирање на опремата.

Тоа вклучува:

- Искористување на сите сировини. Тоа подразбира навремена најава на престанокот со активностите за да се овозможи еквивалентна залиха на материјали.
- Отстранување на било каква хемикалија или отпад складирани на локацијата. Секое масло, средство за подмачкување или гориво

кое ќе се затекне на локацијата во време на престанокот со работа ќе биде отстрането или рециклирано преку соодветни овластени фирми.

- Процесната опрема ќе биде очистена, демонтирана и соодветно складирана до продажба или ако не се најде купувач, отстранета или рециклирана преку соодветни овластени фирми.
- Зградите ќе бидат темелно очистени пред напуштање.
- Локацијата и објектите на неа ќе бидат оставени во безбедна состојба и ќе се одржуваат соодветно ако се случи да бидат напуштени за подолг временски период.
- Во случај на престанок со работа сите масла, средства за подмачкување или горива кои што ќе бидат затекнати во моментот на престанок со работа истите ќе бидат предадени на овластен превземач кој понатаму ќе ги употребува или рециклира.

Рестаурација на инсталацијата

Бетон Каменолом, ќе ангажира стручни лица за ревитализација на ваков вид инсталации и планот ќе го достави на одобрување во Министерството за животна средина и просторно планирање.

XV РЕЗИМЕ БЕЗ ТЕХНИЧКИ ДЕТАЛИ

На ова место треба да се вметне преглед на целокупното барање без техничките детали. Прегледот треба да ги идентификува сите позначајни влијанија врз животната средина поврзани со изведувањето на активноста/активностите, да ги опише постоечките или предложени мерки за намалување на влијанијата. Овој опис исто така треба да ги посочи и нормалните оперативни часови и денови во неделата на посочената активност.

XV.1 ОПИС НА ИНСТАЛАЦИЈАТА, НЕЈЗИНИТЕ ТЕХНИЧКИ ДЕЛОВИ И ДИРЕКТНО ПОВРЗАНИТЕ АКТИВНОСТИ

Земјиштето, на кое Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје врши експлоатација на минерална суровина - дијабази, е во сопственост на РМ, за кое Инвеститорот на Проектот со Министерството за економија има склучено договор за концесија за експлоатација на минерална суровина (Договор со бр. 24-5878/7, 14.08.2012 год.).

За експлоатација на минералната суровина-дијабази, подготвен е Главен рударски проект за површинска експлоатација на дијабази, од лежиштето „Оризари“-општина Липково. Податоците од овој Проект како и Елаборатот од деталните геолошки истражувања и состојбата со резервите на дијабази на локалитетот „Оризари“, се земени во предвид при изработката на Интегрираната еколошка дозвола.

Технолошкиот процес на експлоатација се заснова врз примена на дисконтинуирана технологија, односно со примена на дупчачко-минерски работи, товарење на изминираниот материјал и транспорт со камиони кипери до постројката за дробење и сепарирање.

На самото експлоатационо поле нема поставено објекти / контејнери во кои ќе се врши складирање или престој на работниците поради тоа што нема да има вработени кои што постојано ќе бидат присутни во Каменоломот Оризари.

Поддоговарачите со кои Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје има потпишано договор за минирање и товарење и транспорт на изминираниот материјал, по потреба ќе имаат активности и нема да има задржување со што би се појавила потреба од одредени градежни активности за поставување на одредени објекти / контејнери.

II.2 Кратка историја на БЕТОН КАМЕНОЛОМИ ДООЕЛ Скопје

Друштвото БЕТОН КАМЕНОЛОМИ ДООЕЛ Скопје е основано на 31.07.2012 година.

Целосен назив на Субјектот: Друштво за експлоатација на минерални сировини БЕТОН КАМЕНОЛОМИ ДООЕЛ Скопје.

Кратко име – БЕТОН КАМЕНОЛОМИ ДООЕЛ Скопје

Седиште: Јуриј Гаргарин бр.15, Скопје Карпош

Вид на субјект: ДОО

Вид на сопственост: Приватна сопственост

Дејност: 08.11 Вадење на декоративен камен и камен за градежништво, варовник, суров гипс, креда и шкрилци.

Концесионото поле за површинска експлоатација на дијабази од локалитетот „Оризари“ се наоѓа во општина Липково.

Технолошкиот процес на експлоатација се заснова врз примена на дисконтинуирана технологија, односно со примена на дупчачко-минерски работи, товарење на изминираниот материјал и транспорт со камиони кипери до постројката за дробење и сепарирање.

Слика 1: Експлоатационо поле на Каменолом Оризари

Реката Липковска, Липковското Езеро и Слупчанска Река се наоѓаат на оддалеченост од околу 2 km од концесискиот простор (воздушна линија).

Концесиското право се однесува на површина од околу 0,722872 km² или 72.2872 ha

II.3.3 Опис на процесите кои што се реализираат

Технолошкиот систем на откопување на минералната сировина се состои

од следниве фази:

- 1- ва фаза:** Дупчење на коси мински дупчотини со лафетна дупчалка;
- 2- ра фаза:** Минирање на минската серија од работниот блок;
- 3- та фаза:** Товарење и транспорт на минираниот камен до приемниот бункер на дробиличната постројка.

Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје има склучено договор за концесија за експлоатација на минерална сировина (Договор со бр. 24-5878/7, 14.08.2012 год.) со Р.Македонија, дупчачко - минерските работи и товарењето на изминираниот материјал како и транспортот со камиони кипери ќе го вршат поддоговарачи кои имаат склучено договор со Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје.

На самото експлоатационо поле нема поставено објекти / контејнери во кои ќе се врши складирање или престој на работниците поради тоа што нема да има вработени кои што постојано ќе бидат присутни во Каменоломот Оризари.

Поддоговарачите со кои Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје има потпишано договор за минирање и товарење и транспорт на изминираниот материјал, по потреба ќе имаат активности и нема да има задржување со што би се појавила потреба од одредени градежни активности за поставување на одредени објекти / контејнери.

За целокупното создавање на соодветен отпад од опремата или вработетните на фирмите поддоговарачи се одговорни самите поддоговарачи што е дефинирано и во соодветниот потпишани договори.

II.3.4 Водоводна и комунална структура

Каменоломот Оризари за водоснабдувањето на работниците, кои се вклучени во активностите на површинска експлоатација, се користи флаширана вода.

Во технолошкиот систем на површинската експлоатација на дијабазите одлежиштето „Оризари“ не се користи технолошка вода.

Потреба од вода се јавува за пиење и одржување на хигиена на вработените. За потребната вода за пиење за вработените, БЕТОН КАМЕНОЛОМ ДОО Скопје има склучено Договор за снабдување со Организацијата Кодинг од Скопје.

Додека **техничка вода за процесот** не е потребна и не се користи.

За задоволување на санитарните потреби на вработените ќе се постават подвижни тоалети Toy For. Одржување и чистење на подвижните тоалети е обврска на Друштвото за трговија и услуги МСС - Мобилен санитарен сервис ДООЕЛ, Скопје.

На Каменоломот Оризари нема комунална инфраструктура.

II.3.5 Електрична структура

При процесот на површинската експлоатација на минерална сировина - дијабази, нема да се користи електрична енергија. На локацијата на Каменоломот Оризари нема поставено / објекти за вработените за кои е потребна електричан структура, поради тоа што поддоговарачите вршат активности по потреба и нема задржување на локацијата на Каменоломот Оризари. На камнеоломот Оризари нема чуварска служба.

II.4 Техничко-технолошки опис на дејноста или активноста

II.4.1 Опис на технолошкиот процес

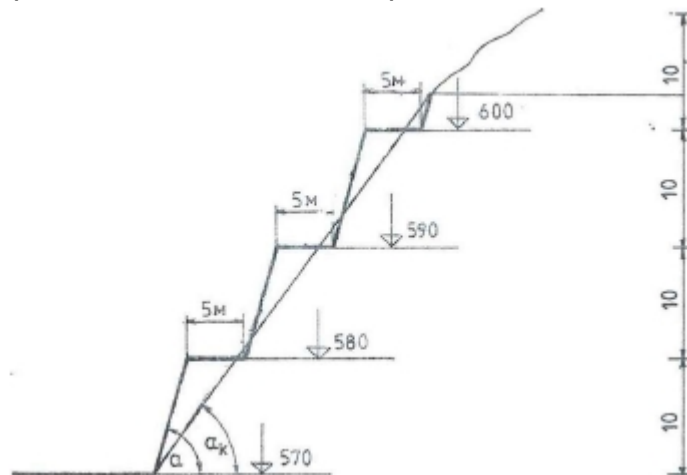
Според главниот рударски проект, планираниот годишен капацитет на експлоатација на дијабази изнесува 150.000 t годишно. Врз основа на пресметаните количини на експлоатациони резерви на дијабази и планираниот годишен капацитет на рудникот, векот на експлоатација ќе изнесува 14 години.

Во технолошкиот процес на површинската експлоатација површинскиот коп „Оризари“ ќе биде поделен на 6 (шест) етажи, 5 (пет) со висина од 10 метри (E-590; E-580; E-570; E-560; и E-550) и една со висина од 3 (три) метри (E-600).

Висинската поделба на лежиштето е извршена врз основа на физичко-механичките карактеристики на минералната сировина. техничко-

технолошките перформанси на расположивата опрема, досегашните искуства од пробната експлоатација на ова лежиште и потребните услови за геомеханичка стабилност на етажните косини.

Ширината на работната површина на етажата е усвоено да биде 3,75 метри. Геомеханичката стабилност на завршната косина на површинскиот коп е во функција од физичко-механичките карактеристики на карпестиот масив и геометриските елементи на површинскиот коп.

Во функција на создавање сигурни и безедни услови за експлоатација, предвидено е отворањето, подготовката и експлоатацијата на површинскиот коп да се извршуваат сукцесивно од E-600 кон E-550. Технолошкиот систем на откопување на минералната сировина од работен блок за отворање и подготовка се состои од следниве фази:

- 1-ва фаза:** Дупчење на коси мински дупчотини со лафетна дупчалка;
- 2-ра фаза:** Минирање на минската серија од работниот блок;
- 3-та фаза:** Товарење и транспорт на минираниот камен до приемниот бункер на дробиличната постројка.

По завршување на фазата на отворање и подготовка на експлоатационата етажа се создаваат услови за воведување оптимален технолошки систем на експлоатација на минералната сировина. Во оваа фаза на површинската експлоатација лежиштето е доведено до проектираните геометриски елементи на етажите кои изнесуваат:

- висина: $H = 10 \text{ m}$
- работен агол: $\alpha = 15^\circ$

Технолошкиот систем на површинската експлоатација се карактеризира со дисконтинуирана технолошка шема на откопување на минералната суровина, која ги опфаќа следниве фази:

- Дупчење и минирање
- Товарење на минираниот материјал
- Транспорт на товарениот материјал од етажите на површинскиот коп до приемниот бункер на дробиличната постројка

Важно е да се потенцира дека **во лежиштето „Оризари“ нема класична јаловина** (податок од Геолошкиот елаборат и резултатите од пробната експлоатација). Евентуалните јалови партии кои би се појавиле во текот на експлоатацијата, предвидено е да се издвојуваат на јаловинска лента од дробиличната постројка и како тампон да се користат при изработка на патишта.

Поради овие причини нема потреба за проектирање на технологија за откопување и одлагање на јаловина. Редоследот на отварање на етажите е диктиран од конфигурацијата на теренот и системот на површинската експлоатација.

➤ Рекултивација

Фазите на рекултивација на површинскиот коп „Оризари“ ќе бидат дефинирани со Проектот за рекултивација, во согласност со Главниот рударски проект.

II.5. Опис на процес на дупчење и минирање, товарење на суровина и транспорт на суровина

II.5.1 Дупчење и минирање

Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје има склучено договор со поддоговарачи кои што вршат дупчење и минирање.

За да може да ги реализираат процесите на набавка, транспорт, складирање и користење на експлозив има соодветни одобренија и решенија од Министерство за внатрешни работи и тоа:

Одобрување за набавка на експлозивни материи се вади од Министерство за внатрешни работи, оддел граѓански работи, Отсек за оружје, експлозиви и опасни материи бр. 10.2.9-165/13, од дата 06.03.2012 Тетово, согласно Закон за експлозивни материи (Службен весник на Р.М бр.1/78, 10/78, 31/88, 36/90 и 12/93).

Површинскиот коп согласно рударскиот проект се состои од повеќе етажи.

Транспорт на експлозивот

Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје има склучено договор со овластени транспортни дистрибутери на експлозив кои вадат посебно одобрение за транспорт од МВР и во прилог го имаат и одобрението за набавка на експлозив.

Дупчење на дупчотини

Пред да може да започне минирањето се врши дупчење на дупчотини. Длабочина на дупчотината потребна е да биде 10 метри, додека отворот е $\Phi=70$. Дупчотините се прават со хидраулична бушилка.

Транспорт на експлозивот до местото на минирање

Начинот на транспорт до минското поле т.е етажата каде што е потребно да се изврши минирање се врши во металната корпа на утоварна лопата. Најчесто при минирање се користи количина од 3 до 4 тони. Лицата кои што вршат минирање се овластени лица од МВР.

Полнење на дупчотини

Откако ќе се направат дупчотините тогаш се пристапува со полнење на експлозив АМОНАТ $\phi=60$ и во една бушотина согласно проектот се става отприлика 30 кг експлозив. Останатиот дел од бушотината се затвора со чеп (глина, песок и др.)

Активирање на експлозивот

Минирањето се врши по Нонел Систем (побезбеден систем) и детонацијата доаѓа од дното на бушотината нагоре.

Активирањето на минското поле се изведува електрично, при што се користи ом метар за проверка на електричното поле и апарат за активирање (батерија) на електричните капсули.

При реализација на минирањето се известува МВР.

II.5.2 Опис на процесот на товарење на минираниот материјал

По извршеното минирање, добиен е материјал кој што е вече растрењен и може да се пристапи кон негово товарење. Поддоговарачите со кои Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје има потпишано договор вршат товарење на минираниот материјал во соодветни камиони.

II.5.3 Опис на процесот на транспорт на товарениот материјал од етажите на површинскиот коп до приемниот бункер на дробиличната постројка.

Согласно потпишаните договори и согласно потребата поддоговарачот товарениот материјал го транспортира до Дробиличното построение на кое ќе се врши дробење и сепарирање на добиениот готов производ.

II.6. Емисии и влијанија на каменоломот оризари врз животната средина

Анализата на влијанијата врз животната средина ги зема предвид сите можни промени, негативни или позитивни, врз медиумите од животната средина и здравјето на населението, кои можат да произлезат од реализација на Проектот- површинска експлоатација на дијабази од локалитетот „Оризари“, општина Липково.

II.6.1 Извори на емисии

Емисиите, кои се резултат од работните активности за експлоатација на минералната суровина-дијабази се:

- **емисии во воздух:** прашина и издувни гасови од опрема и механизација;
 - **прашина:** минирање, ископ на откривка и експлоатациона маса, движење и транспорт на механизација;
 - **издувни гасови:** машини и транспортни средства.
- **емисии на бучава:** минирање на копот, работни активности, опрема и механизација за изведување на експлоатационите активности и транспорт;
- **емисии на вибрации:** минирање на копот, ископ, движење на

транспортни средства и механизација;

➤ **емисии во почва:** неправилно чување на горива, масла, масти, директно преточување на масла и нафта во машинеријата на експлоатационото поле, несакани инцидентни истекувања, несоодветно управување со отпад;

➤ **емисии во вода:** неправилно чување и складирање на горива, масла, масти и нивно преточување на несоодветна локација, несакани истекувања, несоодветно управување со отпад;

➤ **отпад:** отпад од пакување, комунален отпад, метален отпад, опасен отпад, отпадни гуми и течен отпад и сл.

II.6.2 Воздух

Главен извор на загадување на воздухот, при експлоатација на минерална суровина-дијабази во површинскиот коп „Оризари“, се работните активности во процесот откопување на раскривката и откопување на експлоатационата маса-дијабази. Овој процес вклучува активности на ископ, дупчење, минирање, товарење и транспорт. Минирањето има потенцијал да предизвика значителна, краткотрајна емисија на прашина. Во случајот на овој проект, минирањето претставува извор на емисии на прашина.

Вкупните фугитивни емисии на цврсти честички, кои се јавуваат при работата на копот, се со дијаметар помал од 10 μm . Бидејќи честичките покрупни од 10 μm се таложат во краток временски интервал и во непосредна близина на местото на емисија, влијание врз животната средина имаат само оние со дијаметар помал од 10 μm . При работа на рудничката опрема и транспортната механизација, како булдожери, утоварувачи, камиони-кипери и други возила, се генерираат издувни гасови кои содржат: јаглерод моноксид (CO), јаглерод диоксид (CO₂), азотни оксиди (NO_x), сулфати (SO_x), и други незапаливи материи во трагови како: јаглеводороди, чад и сл. Степенот на емисија и потенцијалното влијание зависи од карактеристиките на механизација, квалитетот и видот на употребеното гориво и исправноста на

механизацијата.

Се очекува емисиите на фугитивна прашина и издувните гасови од опремата и механизацијата, кои се генерираат во текот на експлоатацијата на минералната суровина и нејзин транспорт, да влијаат врз квалитетот на амбиентниот воздух. Овие влијанија нема да бидат почувствувани од населението на најблиското неселено место Оризари, заради нивната оддалеченост. Нарушениот квалитет на амбиентниот воздух, може да има негативно влијание врз работниците кои ќе ги изведуваат експлоатационите активности. И покрај фактот што на предметната локација и во потесното опкружување не постои значителна биолошка разновидност, сепак мора да се истакне дека прашината може да има влијанија врз истата, **но истото се оценува како незначително.**

Издувните гасови имаат влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух и даваат допринос во генерирањето на стакленички гасови на локално ниво. Влијанијата врз животната средина од емисиите во воздух се оценуваат како **локални, негативни со голем интензитет и долго времетраење.**

II.6.3 Бучава и вибрации

Просторот, каде се изведува проектната активност, е ненаселен освен површинскиот коп, не се идентификувани други објекти или активности во непосредното опкружување кои може да бидат извори на бучава. Главни извори на бучава при експлоатација на минералната суровина-дијабази се работните активности кои вклучуваат ископ, кршење, минирање, товарење, истовар и транспорт.

Оваа бучава е локална, во непосредна близина на нејзините извори и постојана. Најголем извор на емисии на бучава се јавува при процесот на минирање. Се проценува дека интензитетот на бучава за време на минирањето може да изнесува околу 120 dB, па дури и повеќе.

Процесот на минирање, освен што се карактеризира со значителни нивоа на бучава исто така е проследен и со вибрации, односно осцилација на

тлото.

Познато е дека интензитетот на бучавата од точкастите извори се намалува согласно зголемувањето на растојанието.

Влијанијата од емисиите на бучава и вибрации се оценуваат како **локални, негативни со среден интензитет и ограничено времетраење.**

II.6.4 Води

Рудничките активности, поврзани со експлоатација на минералната суровина на површинскиот коп „Оризари“, се извори на емисии кои може да влијаат врз квалитетот на водите, особено на атмосферските води кои ќе бидат присутни на локацијата. Емисиите во водите може да потекнуваат од:

- Преточување на масти и масла во механизацијата или опремата на несоодветна локација;
- Несакани истекувања на гориво или масло од опремата, возилата и механизација;
- Несоодветно ракување и управување со материјали, горива, масти и масла;
- Тешки метали, присутни во емисиите, предизвикани од издувните гасови од опремата и возилата, кои се исталожуваат како седимент на почвата и може да бидат промиени со атмосферските води.

Во просторот на лежиштето на копот не се констатирани никакви хидрогеолошки појави (извори), односно лежиштето е сиромашно со површински и подземни води, така што не е можно да се формира хидрогеолошки издан. Реката Липковска, Липковското Езеро и Слупчанска Река се наоѓаат на оддалеченост од околу 2 km од концесискиот простор (воздушна линија).

Влијанијата врз водите се оценуваат како **можни, локални, негативни, со мал интензитет и неодредено времетраење.**

II.6.5 Почва

Загадувањето на почвите, како резултат на експлоатацијата на минералната суровина, може да настане од:

- несоодветно складирање и ракување со горивата и нивните деривати, кои се користат за опремата и механизацијата,
- несоодветно управување со отпад;
- Преточување на масти и масла во механизацијата или опремата на несоодветна локација;
- исталожување на седимент од воздухот;
- други активности, кои не се извршуваат соодветно со упатствата за технички мерки за превенција

Отварањето на површински коп не се очекува да предизвика значајни промени во поглед на локалната топографија на теренот или некои значајни промени на стабилноста на почвата, како и нејзината конструкција, заради карактеристиките на теренот и подлогата.

Влијанијата врз почвата се оценуваат како **локални негативни, со среден интензитет и ограничено времетраење.**

II.6.6 Цврст и течен отпад

На лежиштето „Оризари“ нема класична јаловина (податок од Геолошкиот елаборат и резултатите од пробната експлоатација). Евентуалните јалови партии, кои би се појавиле во текот на експлоатацијата, ќе се издвојуваат на јаловинска лента од дробиличната постројка и како тампон ќе се користат при изградба на патишта. Како резултат на предвидените активности на површинскиот коп ќе се генерираат и следните видови на отпад:

11. Измешан комунален отпад
12. Отпадни масла

13. Отпадна пластична амбалажа од масла и масти
14. Отпад од Пакувања
15. Отпадна картонска амбалажа
16. Евентуално истечено отпадно масло и загадена почва со отпадно масло
17. Апсорбенси, филтерски материјали (вклучувајќи филтри за масла неспецифициран и поинаку), платна за бришење, заштитна облека загадени со опасни супстанции
18. Акумулатори
19. Метален отпад
20. Отпадни гуми

Несоодветното управување со генерираниот отпад, кој се јавува како резултатот на предвидените активности во површинскиот коп и работниците, може да предизвика негативни влијанија врз квалитетот на подземните води, почвата итн.

Влијанијата од отпадот се оценуваат **како можни, локални негативни, со мал интензитет и долго времетраење.**

II.6.7 Влијанија врз пределот

При површинска експлоатација на минералната суровина доаѓа до промена на пределот, која трае се до последната фаза од работата на истиот.

Влијанијата врз пределот се оценуваат како локални, со голем интензитет и долго времетраење.

II.6.8 Можни ризици (инцидентни состојби)

Во периодот на експлоатација на површинскиот коп може да се очекуваат инцидентни ситуации, како истекување на масло од механизацијата, појавата на пожар и експлозии.

Пожарите, освен што можат да настанат од неправилна употреба на експлозивите, можат да настанат и од невнимание на работниците.

Истекувањата на опасни материи може да настане како резултат на несоодветно чување и ракување со горива, масла масти и хемикалии, како и несоодветно управување со отпад.

При минирањето доаѓа до разлетување на парчиња во сите можни правци со различна брзина, правец и агол на движење. Овие парчиња претставуваат најголема опасност при минирање и можат да ја загорат опремата и објектите на површинскиот коп, а исто така и луѓето.

XV.2 Управување и контрола на инсталацијата **Структура за управување на БЕТОН-КАМЕНОЛОМИ Скопје**

Како прилог кон ова поглавје, барателот на Б - Интегрирана еколошка дозвола вклучува:

- детали за структурата на управувањето со инсталацијата;
- организациона шема;
- политика за управување со животната средина;
- тековна оценка за состојбата со животната средина.

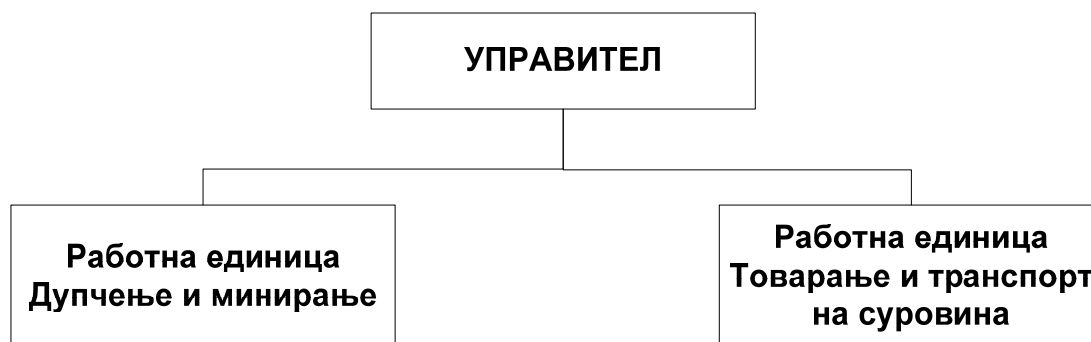
Управувањето со Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје е утврдено со Статут усогласен со Законот за трговски друштва на Р. Македонија, во кој се дефинирани правата и обврските на органите на управувањето. Со друштвото Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје управува Управител – Лидија Тодороска.

Одговорно лице за заштита на животната средина во БЕТОН КАМЕНОЛОМИ

Одговорно лице за заштита на животна средина на Каменоломот ОРИЗАРИ е Управителот –Лидија Тодороска.

Моментално во Бетон Каменоломи ДООЕЛ Скопје нема вработени освен Управителот, поради тоа што Бетон Каменоломи ДООЕЛ има потпишано договори со поддоговарачи кои што ќе ги реализираат

активностите на дупчење-минирање и товарење и транспорт на суровината.

XV.3 Суровини и помошни материјали и енергии употребени или произведени во инсталацијата

За експлоатација на минералната суровина на Каменоломот Оризари, не се користи електрична енергија. Водоснабдувањето, ќе се врши со флаширна вода, а со помош на цистерни ќе се носи вода за задоволување на санитарните потреби на работниците. Потребните количини вода зависи од обемот на работа и од временските услови, затоа не може прецизно да се утврди потрошувачката на вода за пиење, како и потрошувачката за санитарни потреби. Исто така, вода ќе биде потребна и за прскање на пристапните патишта. Потребните количини технолошка вода не може да се утврди во оваа фаза. Како помошни материјали при површинската експлоатација на дијабази, ќе се користи:

- Гориво;
- Моторно масло за механизацијата;
- Масла за подмачкување на механизација;
- Експлозив;
- Детонаторски и спорогоречки фитил;
- Каписли итн.

Вкупната количина на овие помошни материјали не може да се утврди и истата ќе зависи од динамиката и обемот на работа.

Останати помошни материјали, кои се користат во текот на експлоатацијата, се: бустери, круни, цевки, гуми, резервни делови за механизација и сл. Нивната количина не може прецизно да се утврди во оваа фаза.

Опис на готов производ

Лежиштето „Оризари“ е претставено со магматски карпи-дијабази и кератофири, терциени-претставени со плиоценски седименти, ефузивни-андезити и дацити и со квартерни-претставени до пролувијално-делувијални и алувијални наноси.

Во рамките на горенаведените единици, доминантно место заземаат дијабазите, кои се застапени со повеќе од 95% во дефинираното лежиште. Од обоените минерали присутни се хлорит, епидот, дроздаст сфен-леуоксен и доста чест руден минерал.

Пукнатините се развиени во најразлични правци, така да дијабазите се многу јако испукани. Кератофири-Тоа се интермедијарни магматски карпи од групата на сиенити и трахити, односно субмарински еквиваленти на албитските трахити.

Во целина, кератофирите се цврсти со масивна текстура. Бојата им е темно сива до кремкаста. Има фина мрежа од жилички исполнети со калцит, а на места и кварц. Ретки се и лимонитски скрами по површина.

Р.б	Готов производ	Количина (месечно)	Количина (годишно)
1.	Дијабаз	12 500 t	150 000 t
2.	Јаловина	1400 t	16 800 t

XV.4 Цврст и течен отпад

Во лежиштето Оризари нема класична јаловина, а евентуалните јалови партии кои можат да се појават во текот на експлоатацијата, ќе се

издвојуваат на дроблична постројка до фракција -50+0 mm. Оваа фракција наоѓа примена во градежништвото, како тампон за патишта.

Видот, количините и начинот на управување со генерираниот отпад е прикажан во следната табела.

Табела 1 Видови на отпад, количини и начин на управување

Реден број	Вид на отпад	Број од листа на видови на отпад (Сл. весник бр.100/2005)	Преработка /одложување	Метод и локација на одложување
1.	Измешан комунален отпад	20 01 99	Ќе се собира во садови за комунален отпад, и организацијата подизведувач ќе управува со отпадот кој што се создава.	Ќе се одложува на депонија
2.	Отпадни масла	13 01* 13 02*	Ќе се собира во посебни садови и организацијата подизведувач ќе управува со отпадот кој што се создава.	Овластена компанија за постапување со опасен отпад која има потпишано договор со фирмата подизведувач
3.	Отпадна пластична амбалажа од масла и масти	15 0110*	Ќе се собира во посебни садови и организацијата подизведувач ќе управува со отпадот кој што се создава.	Овластена компанија за постапување со опасен отпад која има потпишано договор со фирмата подизведувач
4.	Отпад од пакувања	15 01 06	Ќе се собира во посебни садови и организацијата подизведувач ќе управува со отпадот кој што се создава.	Овластена компанија за постапување со ваков вид на отпад која има потпишано договор со фирмата подизведувач
5.	Отпадна картонска амбалажа	15 01 01	Ќе се собира во посебни садови и организацијата подизведувач ќе управува со отпадот кој што се создава.	Се фрла заедно со комуналниот отпад
6.	Евентуално истечено отпадно масло	13 02* 17 05 05*	Ќе се собира во посебни садови и организацијата	Овластена компанија за постапување

	и загадена почва со отпадно масло		подизведувач ќе управува со отпадот кој што се создава.	со опасен отпад која има потпишано договор со фирмата подизведувач
7.	Апсорбенси, филтерски материјали (вклучувајќи филтри за масла неспецифицирани поинаку), платна за бришење, заштитна облека загадени со опасни супстанции	15 02 02*	Ќе се собира во посебни садови и организацијата подизведувач ќе управува со отпадот кој што се создава.	Овластена компанија за постапување со опасен отпад која има потпишано договор со фирмата подизведувач
8.	Метален Отпад	20 01 40	Ќе се собира во посебни садови и организацијата подизведувач ќе управува со отпадот кој што се создава.	Овластена компанија за постапување со опасен отпад која има потпишано договор со фирмата подизведувач
9.	Отпадни гуми	01 05 04	Ќе се собира во посебни садови и организацијата подизведувач ќе управува со отпадот кој што се создава.	Ќе се предадат на овластена компанија за таков вид отпад

XV.5 Емисии во атмосферата

Интерпретацијата на добиените податоци од извршените испитувања и оценка на влијанието се потпира на *Правилникот за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитираат стационарните извори во воздухот* (Сл. Весник на Р.М, бр.140/10) во кој се препишани максимално дозволените концентрации (МДК) и максимално дозволените количини (МДК) на штетни материи во цврста, течна и гасовита состојба што смеат да се испуштаат во воздухот од индустриски, комунални и други извори на загадување.

На предметната локација нема стационарни емитери, според што не е констатирано штетно влијание во атмосферата

Мерењето на концентрацијата на респирабилна прашина во работните простории за одредување на штетно влијание на истата, се извршени согласно стандардот ЈУС 3. 30 001/91 во зависност од видот на прашина.

XV.6 Емисии во површински води и канализација

Во Каменоломот Оризари не се генерира отпадна вода од технолошкиот процес.

- **Отпадна санитарна вода**

За задоволување на санитарните потреби на вработените ќе се постават подвижни тоалети Toy Fog. Одржување и чистење на на подвижните тоалети е обврска на Друштвото за трговија и услуги МСС - Мобилен санитарен сервис ДООЕЛ, Скопје.

На Каменоломот Оризари нема комунална инфраструктура.

Инсталацијата не е приклучена на канализационен систем, поради што нема емисии во канализација од процесното работење на Каменоломот Оризари нема.

XV.7 Емисии во почва

Можното влијание врз загадувањето на тлото е од течен или цврст отпад.

Битно е да се потенцира дека во лежиштето Оризари нема класична јаловина (податок од Геолошкиот елаборат). Евентуланите јалови партии кои може да се појават во текот на експлоатација, наоѓа примена во градежништвото, како тампон за патишта. Поради овие причини нема потреба за проектирање на технологија за селективно откопување и одлагање на јаловината.

На ден 31.10.2013 год е мостриран примерок почва на источната страна на инсталацијата (N 42° 10' 234", E 021° 36' 407")

Табела бр.2: Резултати од мострираната почва

Ознака	SiO2 %	Al2O3 %	P %	CaO %	N %
Мостриран примерок почва (31.10.13)	50,6	10,5	0,16	5,14	0,014

Од добиените резултати за мостриран примерок почва од Каменоломот Оризари се констатира дека нема штетно влијание во почвата.

XV.8 Бучава, вибрации и нејонизирачко зрачење

Можното влијание од зголемено ниво на бучава е од работење на процесната опрема, транспортните возила и во најголема мерка – процесот на минирањето.

Извор на емисија Референца /бр	Извор/уред	Опрема Референца/бр	Интензитет на бучава дБ на означена оддалеченост	Периоди на емисија (број на часови претпладне /попладне)
П 1	Гранична линија на инсталација – источна страна	Процесна опрема	57,1	согласно динамиката на работа на бетонската база, работи повремено попладне (2-4) х, а понекогаш и попладне (1 х)
П2	Гранична линија на инсталација – северна страна	Процесна опрема	54,3	
П3	Гранична линија на инсталација – западна страна	Процесна опрема	59,9	2 - 4 х, претпладне
П4	Гранична линија на инсталација – јужна страна	Процесна опрема	49,9	1 х - попладне

На Каменоломот Оризари не се извршени мерења на интензитет на вибрации, бидејќи не е идентификувано штетно влијание од вибрации врз животната средина.

При анализа на технолошкиот процес и пропратните влијанија, тимот за заштита на животна средина не идентификуваше Нејонизирачко зрачење и од тие причини во овој додаток не е направен осврт на тоа прашање.

XV.9 Точки на мониторинг на емисии и земање на примероци

Мониторинг на емисија на суспендирани честички во амбиенталниот воздух

Параметар	Фреквенција на мониторинг	Метод на земање на примероци	Метод на анализа / техника
Прашина	Годишни периодични мерења	Не се зема примерок	Се мери со инструмент: Microdust pro Aerosol Monitoring System Windust

Мониторинг на емисии во површински води

Каменоломот Оризари за водоснабдувањето на работниците, кои се вклучени во активностите на површинска експлоатација, се користи флаширана вода.

Во технолошкиот систем на површинската експлоатација на дијабазите од лежиштето „Оризари“ не се користи технолошка вода.

Мониторинг на емисии во канализација

За задоволување на санитарните потреби на вработените ќе се постават подвижни тоалети Тоу Фог. Одржување и чистење на подвижните тоалети е обврска на Друштвото за трговија и услуги МСС - Мобилен санитарен сервис ДООЕЛ, Скопје.

При процесот на производство на минерална суровина во Каменолом Оризари нема емисии во канализација.

Мониторинг на емисии во почвата

Табела 4: Мониторинг на емисии во почва

Параметар	Фреквенција на мониторинг	Метод на земање на примероци	Метод на анализа / техника
As, Cd, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn, Hg;	Еднаш годишно	50 см од површината кон длабочината на почвата	M54 ISO 11885 за: As, Cd, Cr, Cu, Ni, Pb и Zn (Varian) за: Hg

Мониторинг на бучава

Табела бр.5 Мониторинг на бучава

Параметар	Фреквенција на мониторинг	Метод на земање на примероци	Метод на анализа / техника
Бучава (dB)	Еднаш годишно	Мерењето на бучава се врши на оддалеченост од неколку метри од изворот.	testo 815 кој одговара на публикацијата DIN/IEC 651.

XV.10 Програма за подобрување

Со цел потполно усовршување, поголемо искористување на постоечките капацитети, притоа одржувајќи го постојано квалитетот на своите производи на највисоко ниво и водејќи грижа за животната средина и околина Програма за подобрување за Каменоломот Оризари Куманово согласно Закон за животна средина објавен во Службен весник 53 во 2005

и Директивата за Советот од 24 Септември 1996 година за интегрирано спречување и за контрола на загадувањето 96/61/ЕС.

Бетон ќе ги превземе следните активности:

Активност бр.1

Едукација и тренинг обука на сите вработени со цел подигање на свеста на вработените за водење грижа на животната околина

Активност 2:

Означување на експлоатационото поле

Активност бр.3

Намалување на негативен визуелен ефект на животна средина и физичко уредување на просторот

Активност бр.4

Намалување на прашината која се создава од самото работење на каменоломот

XV.11 Спречување хавари и реагирање во итни ситуации

Највисокото раководство превзема соодветни технички и организациски мерки за превенција и избегнување на итни ситуации (соодветна инфраструктура, проверка на инсталациите, назначување на одговорни лица и друго).

Од страна на Координаторот за заштита на животната средина е изработена Постапка во која се опишува начинот на кој организацијата се справува во итни ситуации. Постапката се стреми кон соодветна подготовка на организацијата за справување со сите вонредни состојби со цел ефикасно спречување или минимизирање на последиците преку соодветни планови за справување со вонредни состојби. Постапката за делување во Случај на незгода се применува во сите организациони делови на организацијата, за сите активности, производи и услуги кои што може да имаат влијание врз животната средина.

Организацијата има развиено и применува План за реагирање при итни ситуации.

***XV.12 Ремедијација, престанок со работа, повторно започнување со работа и грижа по престанок на активностите
Мерки кои ќе ги превземе Раководството на Каменолом Оризари***

Каменоломот Оризари е должен во текот на припремата, работата и престанокот на експлоатацијата на каменоломот, да ги исполни следните обврски кои се однесуваат на заштита на животната средина така да:

- ♦ не го загрозува здравјето на луѓето и не предизвикува влијание на околината и закана по здравјето на населението во околината;
- ♦ ги превзема сите адекватни превентивни мерки со кои го спречува или намалува влијанието врз животната средина;
- ♦ избегнува создавање на отпад, а доколку дојде до создавање на отпад го сведува на минимумили врши негова рециклажа а доколку тоа не е можно тогаш отпадот го складира на начин на кој нема да има влијание врз околината;
- ♦ ефикасно користење на енергетски и природни ресурси
- ♦ ги превзиме неопходните мерки за спречување на несреќи и ограничување на нивните последици;
- ♦ ги превзема неопходните мерки после престанокот на експлоатација на каменоломот, при кои може да дојде до загадување на животната средина;
- ♦ доколку дојде до значајни промени во работата да го извести Министерството за екологија.

Престанок на работа

Не се правени проценки за тоа колкав би бил работниот век на оваа инсталација. Меѓутоа, доколку настапат околности под кои ќе биде неопходно да престане со работа, Бетон Каменолом, се обврзува да ги сведе на минимум влијанијата врз животната средина од своето работење.

Во случај на делумен или целосен престанок со работа направен е план за минимизирање на краткорочните и долгорочните ефекти на активноста врз животната средина.

Главна одговорност во одлучување на понатамошната судбина на просторот и опремата која што во моментот на престанок на работа ше биде затекната во него има највисокото раководство во соработка со координаторот за заштита на животна средина и тимот за заштита на животна средина.

Првата фаза од активностите кои што би произлегле во случај на престанок со работа на инсталациите ќе опфати контрола на остатоците на материјалите на инсталациите, планирано расчистување и чистење на инсталациите како разгледување на солуција за продажба на опремата на некоја инсталација од сродна дејност или пак соработка со превземач кој понатаму ќе изврши реупотреба или рециклирање на опремата.

Рестаурација на инсталацијата

Бетон Каменолом, ќе ангажира стручни лица за ревитализација на ваков вид инсталации и планот ќе го достави на одобрување во Министерството за животна средина и просторно планирање.

Во прилог на овој Додаток, се даден Планот за рекултивација, кој што е дел од проектот: Главен рударски проект за површинска експлоатација на дијабази од лежиштето “Оризари”- Куманово.

XVI ИЗЈАВА

Со оваа изјава поднесувам барање за дозвола/ревидирана дозвола, во согласност со одредбите на Законот за животна средина (Сл.весник бр.53/05) и регулативите направени за таа цел.

Потврдувам дека информациите дадени во ова барање се вистинити, точни и комплетни.

Немам никаква забелешка на одредбите од Министерството за животна средина и просторно планирање или на локалните власти за копирање на барањето или на негови делови за потребите на друго лице.

Потпишано од : _____ **Датум :** _____

(во името на организацијата)

Име на потписникот : _____

Позиција во организацијата : _____

Печат на компанијата:

--